

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ БЕЗБЕДНОСТИ
КАТЕДРА СТУДИЈА УПРАВЉАЊА ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА И ЗА
ЕКОЛОШКУ БЕЗБЕДНОСТ

ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПРОЦЕНА РИЗИКА НА
РАДНОМ МЕСТУ У РАДНОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ
-АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА ЗА РАДНО МЕСТО
УПРАВНИК ПОШТЕ

- СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ РАД -

Ментор:
Проф. др Слађана Јовић

Студент:
Ана Поповић
С19-21

Београд, 2022. година

Садржај

1. Увод	4
2. Теоријски део -организовање послова безбедности и здравља на раду	6
3. Законска основа за спровођење процене ризика	11
4. План спровођења поступка израде, измене и допуне акта о процени ризика за радно место Управник поште у Радној јединици “Земун”	12
5. Практичан део - Процена ризика на радном месту, опис технолошког и радног процеса	18
1.1 Опасности и штетности:.....	18
1.2 Опасности од електричне струје:.....	19
1.3 Штетности:	19
6.1. Мере за отклањање и контролу ризика.....	25
6.1.1. Спотичање, клизање	25
6.1.2. Посекотине	26
6.1.3. Наношење физичких-телесних повреда	26
6.1.4. Пад предмета	26
6.1.5. Пожар и експлозија	27
6.1.6. Удар електричне струје.....	27
6.1.7. Топотно дејство електричне струје	27
6.1.8. Атмосферско пражњење	27
6.1.9. Неправилан положај тела	28
6.1.10. Недовољна осветљеност	28
6.1.11. Утицај микроклиме	28
6.1.12. Рад на рачунару и терминалу	29
6.1.13. Стрес.....	29
7. Закључак	30
Литература	31

1. Увод

Безбедност и здравље на раду подразумева остваривање услова рада у којима се предузимају одређене мере и активности у циљу заштите живота и здравља запослених и других лица који на то имају право (Kleut, 2009). Интерес друштва и сваког појединца је да се оствари највиши ниво безбедности и здравља на раду (Janković, 2004), да се нежељене последице као што су повреде на раду, професионалне болести и болести у вези са радом сведу на најмању могућу меру, односно да се остваре услови рада у којима би запослени имао осећај задовољства при обављању својих професионалних задатака (*Директива ЕУ бр. 89/391/ЕЕЦ, 1989*).

За остваривање оваквог циља неопходан је систематски приступ у превентивном деловању и повезивање свих субјеката који су носиоци одређених обавеза и активности на националном нивоу, али и шире, са међународним институцијама у овој области (Brauer, 2006). Њихова је дужност да се старају о спровођењу утврђених правила, мера и стандарда о условима рада и стална брига да их мењају и усаглашавају са технолошким и друштвено-економским развојем како би се унапредила безбедност и очувало здравље запослених (Nikolić, 2010).

Безбедност и здравље на раду добија све више на значају, посебно у поступку придруживања ЕУ (Вакраш, 2017), где ће наша земља морати да у своје законодавство имплементира бројне европске стандарде везане за ову област. Један од њих је и увођење ИСО 45001 менаџмент система, ради смањења

Ана Поповић
**ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПРОЦЕНА РИЗИКА НА РАДНОМ МЕСТУ У РАДНОЈ
ОРГАНИЗАЦИЈИ-АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА ЗА РАДНО МЕСТО УПРАВНИК
ПОШТЕ**

- Специјалистички рад -

ризика настанка незгода, како са аспекта запослених тако и целог предузећа (SRPS ISO 45001:2018).

Предузећа која немају развијену безбедност и здравље на раду, као последице имају: велику одсутност са посла без правих замена, повећани број незгода (инцидената), смањену продуктивност, мањи квалитет процеса и система и др. (Резолуција Савета ЕУ бр. 88/C28/01, 1987).

Имајући у виду претходно наведено, циљ специјалистичког рада је да поред теоријског дела рада, представи и дефинише опасности и прикаже мере заштите које треба предузимати како би се ризици рада на радном месту Управник поште свели на најмању меру.

2. Теоријски део - организовање послова безбедности и здравља на раду

Према Закону о безбедности и здрављу на раду, “послодавац је дужан да организује послове за безбедност и здравље на раду.

Послове безбедности и здравља на раду може да обавља лице које има положен стручни испит у складу са Законом о безбедности и здрављем на раду.

Послове безбедности и здравља на раду послодавац може да обавља сам у делатностима трговине на мало, услуга смештаја и исхране, информисања и комуникација, финансијским и осигурања, пословања некретнинама, стручним, научним, иновационим, административним и помоћним услужним делатностима, обавезног социјалног осигурања, образовања, уметности, забаве и рекреације, као и осталим услужним делатностима, ако има до 20 запослених и није дужан да има положен стручни испит.

Послодавац одлучује о начину организовања послова за безбедност и здравље на раду у зависности од:

- 1) технолошког процеса,
- 2) организације, природе и обима процеса рада,
- 3) броја запослених који учествују у процесу рада,
- 4) броја радних смена,
- 5) процењених ризика,

Ана Поповић
**ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПРОЦЕНА РИЗИКА НА РАДНОМ МЕСТУ У РАДНОЈ
ОРГАНИЗАЦИЈИ-АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА ЗА РАДНО МЕСТО УПРАВНИК
ПОШТЕ**

- Специјалистички рад -

- 6) броја локацијски одвојених јединица,
- 7) врсте делатности” (*Закон о безбедности и здрављу на раду, 2017*).

Послодавац је, такође, према Закону о безбедности и здрављу на раду, дужан да омогући лицу за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова у складу са наведеним законом и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду.

Лице за безбедност и здравље на раду непосредно је одговорно послодавцу код кога обавља те послове и не може да трпи штетне последице ако свој посао обавља у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду.

Послодавац који за обављање послова безбедности и здравља на раду ангажује правно лице или предузетника дужан је да их претходно упозна са технолошким процесом, ризицима у процесу рада и мерама за отклањање ризика.

Лице за безбедност и здравље на раду обавља послове у складу са законом, а нарочито:

- 1) спроводи поступак процене ризика;
- 2) врши контролу и даје савете послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- 3) учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
- 4) организује превентивна и периодична испитивања услова радне околине;
- 5) организује превентивне и периодичне прегледе и провере опреме за рад;
- 6) предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радном месту са повећаним ризиком;
- 7) свакодневно прати и контролише примену мера за безбедност и здравље

Ана Поповић
**ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПРОЦЕНА РИЗИКА НА РАДНОМ МЕСТУ У РАДНОЈ
ОРГАНИЗАЦИЈИ-АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА ЗА РАДНО МЕСТО УПРАВНИК
ПОШТЕ**

- Специјалистички рад -

код послодавца;

8) прати стање у вези са повредама на раду и професионалним обољењима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;

9) припрема и спроводи оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;

10) припрема упутства за безбедан рад и контролише њихову примену;

11) забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог;

12) сарађује и координира рад са службом медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;

13) води евиденције у области безбедности и здравља на раду код послодавца.

За обављање послова заштите здравља запослених на раду послодавац ангажује службу медицине рада (*Конвенција МОР бр. 161, 1989*).

Служба медицине рада дужна је да обавља послове у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду, а нарочито:

1) учествује у идентификацији и процени ризика на радном месту и радној околини приликом састављања акта о процени ризика;

2) упознаје запослене са ризицима по здравље који су повезани са њиховим радом и обавља послове оспособљавања запослених за пружање прве помоћи;

3) утврђује и испитује узроке настанка професионалних обољења и болести у вези са радом;

4) оцењује и утврђује посебне здравствене способности које морају да испуњавају запослени за обављање одређених послова на радном месту са повећаним ризиком или за употребу, односно руковање одређеном опремом за рад;

Ана Поповић
**ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПРОЦЕНА РИЗИКА НА РАДНОМ МЕСТУ У РАДНОЈ
ОРГАНИЗАЦИЈИ-АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА ЗА РАДНО МЕСТО УПРАВНИК
ПОШТЕ**

- Специјалистички рад -

- 5) врши претходне и периодичне лекарске прегледе запослених на радним местима са повећаним ризиком и издаје извештаје о лекарским прегледима у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду;
- 6) учествује у организовању прве помоћи, спасавању и евакуацији у случају повређивања запослених или хаварија;
- 7) даје савете послодавцу при избору другог одговарајућег посла према здравственој способности запосленог;
- 8) саветује послодавца у избору и тестирању нових средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду, са здравственог аспекта;
- 9) учествује у анализи повреда на раду, професионалних обољења и болести у вези са радом;

10) непосредно сарађује са лицем за безбедност и здравље на раду.

Претходне и периодичне лекарске прегледе запослених у смислу одредби Закона о безбедности и здравља на раду може да врши служба медицине рада која има прописану опрему, просторије и стручни кадар. Послодавац је дужан да запосленом на радном месту са повећаним ризиком пре почетка рада обезбеди претходни лекарски преглед, као и периодични лекарски преглед у току рада.

Претходни и периодични лекарски прегледи запослених на радним местима са повећаним ризиком врше се на начин, по поступку и у роковима утврђеним прописима о безбедности и здрављу на раду које споразумно прописују министар надлежан за рад и министар надлежан за здравље. Ако се у поступку периодичног лекарског прегледа утврди да запослени не испуњава посебне здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком, послодавац је дужан да га премести на друго радно место које одговара

Ана Поповић
**ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПРОЦЕНА РИЗИКА НА РАДНОМ МЕСТУ У РАДНОЈ
ОРГАНИЗАЦИЈИ-АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА ЗА РАДНО МЕСТО УПРАВНИК
ПОШТЕ**

- Специјалистички рад -

његовим здравственим способностима.

Неиспуњавање посебних здравствених услова за рад на радном месту са повећаним ризиком не може бити разлог за отказ уговора о раду (*Закон о безбедности и здрављу на раду, 2017*).

3. Законска основа за спровођење процене ризика

Правни основ за израду, измену и допуну акта о процени ризика, у конкретном случају процену ризика за радно место Управник поште, чине:

- Закон о безбедности и здрављу на раду (« Службени гласник РС « , број 101/05, 91/15и 113/17 – др. закон),
- Закон о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – одлука УС, 113/2017 и 95/2018- аутентично тумачење).
- Закон о здравственој заштити ("Службени гласник РС", бр. 25/2019).
- Закон о здравственом осигурању ("Службени гласник РС", бр. 25/2019).
- Закон о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр. 34/2003, 64/2004 – одлука УСРС, 84/2004 – др. закон, 85/2005, 101/2005 – др. закон, 63/2006 – одлука УСРС, 5/2009, 107/2009, 101/2010, 93/2012, 62/2013, 108/2013, 75/2014, 142/2014,73/2018, 46/2019 – одлука УС и 86/2019).
- Правилник о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини , (« Службени гласник РС « , број 72/06 ; 84/06, измене 30/10 и 102/2015), и у конкретном случају који се тиче процене ризика на радном месту у радној организацији за радно место Управник поште користи се и:
- Правилник о безбедности и здрављу на раду запослених у Јавном предузећу « Пошта Србије », (Службени ПТТ гласник«, бр. 1396/2021).

**4. План спровођења поступка израде, измене и допуне акта
о процени ризика за радно место Управник поште у
Радној јединици “Земун”**

У наставку је дат табеларни преглед спровођења поступка израде, измене и допуне акта о процени ризика за радно место Управник поште у Радној јединици “Земун”.

Табела 1. Спровођење поступка израде, измене и допуне аката о процени ризика.

1.	Правни основ за измену и допуну акта о процени ризика	- Закон о безбедности и здрављу на раду (« Службени гласник РС « , број 101/05 и 91/15), -Правилник о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини, (« Службени гласник РС « , број 72/06 ; 84/06, измене 30/10 и 102/2015), -Правилник о безбедности и здрављу на раду запослених у Јавном предузећу « Пошта Србије », (Службени ПТТ гласник«, бр. 1396/2021).
----	---	--

Ана Поповић
**ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПРОЦЕНА РИЗИКА НА РАДНОМ МЕСТУ У РАДНОЈ
ОРГАНИЗАЦИЈИ-АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА ЗА РАДНО МЕСТО УПРАВНИК
ПОШТЕ**
- Специјалистички рад -

2.	Организација и координација спровођења, измене и допуне	Спровођење поступка процене ризика извршиће лице за безбедност и здравље на раду и то: припремне радње, опис технолошког и радног процеса, средства за рад, снимање организације рада, препознавање и утврђивање опасности и штетности на радном месту, процена ризика у односу на опасности и штетности, начини и мере за отклањање и закључак (Novaković, 2007).
3.	Списак радних места за које се врши измена и допуна Акта о процени ризика	На основу напред наведених прописа биће извршена процена ризика за радна места: управник, контролор, техничар за шалтерске послове, достављач и техничар у пошти.
4.	Фазе и рокови за процену ризика	Доношење Одлуке о покретању поступка измене Акта о процени ризика- 21.10.2021. године. План спровођења поступка о измени и допуни Акта о процени ризика – 21.10.2021. године. Процена односно одређивање нивоа ризика на радном месту- 22.10.2021. године. Изјава о примењеним мерама за безбедан рад-25.10.2021. године.

Ана Поповић

**ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПРОЦЕНА РИЗИКА НА РАДНОМ МЕСТУ У РАДНОЈ
ОРГАНИЗАЦИЈИ-АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА ЗА РАДНО МЕСТО УПРАВНИК
ПОШТЕ**

- Специјалистички рад -

5.

Метода за вршење процене ризика

Лице за безбедност и здравље на раду ће процену нивоа ризика урадити помоћу „KINNEY” методе која се врши полазећи од разматрања:

- озбиљности последица које запослени трпи код појаве опасности и штетности,

- вероватноће појаве опасности и штетности и

- учесталости појављивања опасности и штетности.

На основу утврђених вредности приступа се непосредној процени ризика за радно место, сачињава се листа опасности и штетности и врши процена ризика. Анализом нових података (вероватноће настанка и тежине могућих повреда на раду), оштећења здравља или обољења запосленог, утврдиће се да ли је конкретно радно место са повећаним ризиком (Смернице за процену ризика ЕУ, 1996).

KINNEY - МЕТОДА

Последице - Е	
1	Болест, повреда која захтева прву помоћ и никакав други третман.
2	Знатне - медицински третман од стране доктора.
3	Озбиљне - инвалидност или озбиљна повреда са изгубљеним данима и хоспитализацијом.
6	Веома озбиљне - појединачна несрећа са смртним исходом.

Ана Поповић

**ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПРОЦЕНА РИЗИКА НА РАДНОМ МЕСТУ У РАДНОЈ
ОРГАНИЗАЦИЈИ-АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА ЗА РАДНО МЕСТО УПРАВНИК
ПОШТЕ**

- Специјалистички рад -

		10	Катастрофалне - вишеструки смртни исход.
		Вероватноћа - П	
		0,1	Једва појмљиво.
		0,2	Практично невероватно.
		0,5	Постоји, али само вероватно.
		1	Мала вероватноћа, али могућа у ограниченим случајевима.
		3	Мало могуће.
		6	Сасвим могућ.
		10	Очекивано да се деси трајно, континуално.
		Учесталост (излагање опасности) - Ф	
		1	Ретко (годишње).
		2	Месечно.
		3	Недељно.
		6	Дневно.
		10	Очекивано да се деси трајно, континуално.
		Израчунати ниво ризика према обрасцу: $P = E \times \Pi \times \Phi$	
		НИВО РИЗИКА - Р	
		РАНГ	ОПИС КЛАСИФИКАЦИЈЕ

Ана Поповић
**ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПРОЦЕНА РИЗИКА НА РАДНОМ МЕСТУ У РАДНОЈ
ОРГАНИЗАЦИЈИ-АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА ЗА РАДНО МЕСТО УПРАВНИК
ПОШТЕ**
- Специјалистички рад -

		1	P < 20 Прихватљив.
		2	20 < P < 70 Мали, потребан опрез. Решити га редовном процедуром – радним упутством.
		3	70 < P < 200 Умерени, потребне мере. Морају се утврдити одговорности руководства.
		4	200 < P < 400 Високи, потребна брза реакција од стране вишег руководства. Захтевати побољшање од првог претпостављеног.
		5	P > 400 Екстремни ризик, прекинути активност. Потребна моментална акција од стране највишег руководства.
6.	Начин прикупљања документације потребне за измену и допуну процене ризика	Сва документација налази се код лица за безбедност и здравље на раду: - Наредба директора Јавног предузећа „Пошта Србије“, Београд, о спровођењу забране пушења у затвореном радном простору; - Одлука о одређивању лица задужених за контролу забране пушења у радном простору поште; - Упутство за безбедан рад у свим организационим целинама РЈ „Земун“; - План примене мера за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести Covid 19 у ЈП „Пошта Србије“ Београд;	

Ана Поповић
**ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПРОЦЕНА РИЗИКА НА РАДНОМ МЕСТУ У РАДНОЈ
ОРГАНИЗАЦИЈИ-АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА ЗА РАДНО МЕСТО УПРАВНИК
ПОШТЕ**

- Специјалистички рад -

		- Евиденција о запосленима оспособљеним за безбедан и здрав рад (образац 6); - Евиденција о извршеним лекарским прегледима запослених у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду (образац 13).
--	--	---

5. Практичан део - Процена ризика на радном месту, опис технолошког и радног процеса

У оквиру описа технолошког и радног процеса издвајају се следеће активности:

- организација и предузимање оперативних мера у пошти и
- обављање и других послова по налогу непосредног руководиоца.

Опис средстава и опреме за личну заштиту на раду која се користи на радном месту:

- За обављање послова управник поште нису предвиђена средства и опрема за личну заштиту на раду.

Опис средстава и опреме за рад које запослени користи при обављању послова радног места:

- При обављању наведених послова користе се рачунар и штампач.

1.1 Опасности и штетности:

1.1.1 Механичке опасности;

1.1.2 Спотичање, клизање;

1.1.3 Посекотине;

1.1.4 Наношење физичких-телесних повреда;

1.1.5 Пад предмета;

1.1.6 Пожар и експлозија.

1.2 Опасности од електричне струје:

1.2.1 Удар електричне струје;

1.2.2 Топлотно дејство електричне струје;

1.2.3 Атмосферско пражњење.

1.3 Штетности:

1.3.1 Неповољан (неправилан) положај тела;

1.3.2 Недовољна осветљеност;

1.3.3 Утицај микроклиме;

1.3.4 Рад на рачунару и терминалу;

1.3.5 Стрес.

2. Изложеност опасностима и штетностима

2.1 Изложеност механичким опасностима:

2.1.1 Услед кретања у службеним просторијама ЈПМ, запослени су изложени могућности спотицања о опрему, инсталације, материјал, пакете и др., и клизању о глатке површине пода (плочице). Опасност постоји, последице могу бити знатне.

2.1.2 Посекотине су могући услед оштрих ивица делова радне опреме и инвентара, као и папиром и маказама приликом паковања пошиљака, услед ломљења стакла на прозорима, вратима, пултовима и др. Опасност присутна, прва помоћ.

2.1.3 Наношење телесних повреда од стране незадовољних корисника услуга или приликом оружаних пљачки. Опасност могућа, ретко се дешава, последице могу бити веома озбиљне.

2.1.4 Могуће повреде од пада тешких попиљки, закључака, средстава и опреме за рад, намештаја и делова намештаја, ентеријера, плафона. Сасвим могућа вероватноћа догађања који захтева прву помоћ.

2.1.5 Услед коришћења запаљивих материјала, електричних уређаја и инсталација, непажње и немара, могућ настанак пожара, као и настанак експлозија од запаљивих и експлозивних материјала у попиљкама, или од намерног подметања. Опасност постоји, последице могу бити веома озбиљне.

2.2 Изложеност опасностима од електричне енергије:

2.2.1 Услед коришћења електричних уређаја и инсталација могућ струјни удар услед директног или индиректног додира делова под напоном. Опасност присутна, последице могу бити озбиљне.

2.2.2 Код коришћења електричних уређаја за загревање просторија, могућ настанак опекотина од исијавања топлоте, или директног додира са загрејаним и усијаним површинама. Мала вероватноћа догађаја.

2.2.3 Постоји могућност удара грома и спровођења електрицитета на електричне уређаје и инсталације. Мала вероватноћа догађања, последице могу бити озбиљне.

2.3 Изложеност штетностима:

2.3.1 Код обављања редовних послова, неправилан и неповољан положај тела је честа појава. Нарочито је изражена појава дуготрајног седења. Вероватноћа је сасвим могућа, последице могу бити знатне.

2.3.2 Недовољна осветљеност је честа појава, настала од квара електричних светиљки недовољно природног осветљења.

Дуготрајним напрезањем могу настати оштећења вида. Вероватноћа је сасвим могућа, последице могу бити знатне.

- 2.3.3** Запослени на шалтеру су изложени промени температуре на радном месту услед спољашњих температура, утицаја загревања и климатизације просторија, отварања врата и прозора. Последице могу бити знатне али је потребно извршити мерење микроклиме.
- 2.3.4** Највећа изложеност запослених је код рада на рачунару и терминалу, при чему је присутна опасност од зрачења екрана монитора и мешање светлости екрана са постојећим осветљењем. Штетност стално присутна, последице могу бити знатне (Роров, Bender, and Tucakov 2014).
- 2.3.5** Изложеност стресним ситуацијама је најприсутнија на овим пословима. Стално је присутна изложеност психичкој напетости услед рада са новцем и могућности стварања мањка у каси, вербалних и физичких напада незадовољних корисника, оружане пљачке. Последице могу бити знатне (*EN ISO 14121-1:2007*).

6. Модел методологије процене ризика

У наставку ће табеларно бити приказана усвојени модел методологије процене ризика за радно место Управник поште “Земун” (Ristić, Stanković i Savić 2008).

Табела 2. Приказ усвојеног модела методологије процене ризика.

Последице - Е	
1	Болест, повреда која захтева прву помоћ и никакав други третман
2	Знатне – медицински третман од стране доктора
3	Озбиљне – инвалидност или озбиљна повреда са изгубљеним данима и хоспитализацијом
6	Веома озбиљне – појединачна несрећа са смртним исходом
10	Катастрофалне – вишеструки смртни исход
Вероватноћа - П	
0,1	Једва појмљиво
0,2	Практично невероватно
0,5	Постоји, али само вероватно
1	Мала вероватноћа, али могућа у ограниченим случајевима
3	Мало могуће
6	Сасвим могућ
10	Очекивано да се деси трајно, континуално

Ана Поповић
ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПРОЦЕНА РИЗИКА НА РАДНОМ МЕСТУ У РАДНОЈ
ОРГАНИЗАЦИЈИ-АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА ЗА РАДНО МЕСТО УПРАВНИК
ПОШТЕ
- Специјалистички рад -

Учесталост (излагање опасности) - Ф	
1	Ретко (годишње)
2	Месечно
3	Недељно
6	Дневно
10	Очекивано да се деси трајно, континуално

Израчунати ниво ризика према обрасцу: $P = E \times \Pi \times \Phi$

НИВО РИЗИКА - Р

Табела 3. Опси класификације ризика.

РАНГ	ОПИС КЛАСИФИКАЦИЈЕ
1	$P < 20$ Прихватљив.
2	$20 < P < 70$ Мали, потребан опрез. Решити га редовном процедуром - радним упутством.
3	$70 < P < 200$ Умерени, потребне мере. Морају се утврдити одговорности руководства.
4	$200 < P < 400$ Високи, потребна брза реакција од стране вишег руководства. Захтевати побољшање од првог претпостављеног.
5	$P > 400$ Екстремни ризик, прекинути активност. Потребна моментална акција од стране највишег руководства.

Ана Поповић
**ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПРОЦЕНА РИЗИКА НА РАДНОМ МЕСТУ У РАДНОЈ
ОРГАНИЗАЦИЈИ-АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА ЗА РАДНО МЕСТО УПРАВНИК
ПОШТЕ**
- Специјалистички рад -

**Извештај о идентификованим – препознатим ризицима, нивоима ризика
и рангирању ризика**

Табела 4. Извештај о идентификацији ризика.

Ред. Број	ИДЕНТИФИКОВАНИ РИЗИК	Последице (Е)	Вероватноћа (П)	Учесталост (Ф)	Ниво ризика $P = E \times P \times F$	Рангирање ризика -
1.	РИЗИЦИ ОД МЕХАНИЧКИХ ОПАСНОСТИ					
1.1.	Спотичање, клизање	2	3	6	36	(2)
1.2.	Посекотине	1	2	6	12	(4)
1.3.	Наношење физичких повреда	6	6	1	36	(2)
1.4.	Пад предмета	1	6	3	18	(3)
1.5.	Пожар и експлозија	2	6	1	12	(5)
2	РИЗИЦИ ОД ДЕЈСТВА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ					
2.1.	Удар електричне струје	3	6	1	18	(3)
2.2.	Топлотно дејство електричне струје	2	1	1	2	(7)

Ана Поповић
**ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПРОЦЕНА РИЗИКА НА РАДНОМ МЕСТУ У РАДНОЈ
ОРГАНИЗАЦИЈИ-АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА ЗА РАДНО МЕСТО УПРАВНИК
ПОШТЕ**
- Специјалистички рад -

2.3.	Атмосферско пражњење	3	1	1	3	(6)
3	РИЗИЦИ ОД ШТЕТНОСТИ					
3.1.	Неправилан положај тела	2	6	3	36	(2)
3.2.	Недовољна осветљеност	2	6	3	36	(2)
3.3.	Утицај микроклиме	2	3	3	18	(2)
3.4.	Рад за рачунаром и терминалом	2	6	6	72	(1)
3.5.	Стрес	2	6	3	36	(2)

6.1. Мере за отклањање и контролу ризика

6.1.1. Спотичање, клизање

- правилан распоред средстава за рад, уређаја, намештаја;
- правилно извођење ТТ и електричних инсталација (смањење броја продужних каблова),
- правилно одлагање поштанских пошиљака, закључака, радне опреме и средстава за рад и
- постављање површина које нису клизаве и прекривање постојећих – клизавих.

6.1.2. Посекотине

- пажљива манипулација поштанским пошиљкама и новцем,
- правилна употреба помоћних средстава за рад,
- заштићивање оштрих ивица инвентара на радном месту и
- замена оштећених делова.

6.1.3. Наношење физичких-телесних повреда

- спречавање могућности уласка из корисничких у службене просторије,
- постављање пултова и преграда довољне висине и чврстоће,
- обезбеђивање задовољавајуће организације рада (довољан број извршилаца, довољна количина новца),
- уграђивање система техничке заштите или увођење физичког обезбеђивања ЈПМ,
- повремени обилазак ЈПМ од стране полиције, нарочито у дане исплате пензија,
- смањење времена задржавања већих количина готовог новца у благајни (изнад благајничког максимума).

6.1.4. Пад предмета

- правилно одлагање поштанских пошиљки,
- постављање намештаја, ентеријера, уређаја и опреме у стабилан положај и
- редовно одржавање објекта.

6.1.5. Пожар и експлозија

- правилно коришћење и руковање уређајима и опремом,
- забрана пушења,
- забрана неконтролисаног коришћења додатних грејних тела,
- пажљиво паковање и руковање пошиљкама, нарочито издвојеним,
- забрана коришћења лакозапаљивих материјала,
- постављање противпожарних апарата,
- обука запослених из области заштите од пожара.

6.1.6. Удар електричне струје

- правилно коришћење и руковање електричним уређајима (у складу са упутством произвођача),
- заштитно уземљење,
- редовно одржавање електричних уређаја и инсталација,
- замену осигурача и поправке мора вршити само стручно оспособљено лице.

6.1.7. Топотно дејство електричне струје

- правилно коришћење и руковање електричним уређајима (у складу са упутством произвођача) и
- забрана употребе грејних уређаја са отвореним грејачима.

6.1.8. Атмосферско пражњење

- громобранска инсталација и
- редовно одржавање и прегледи громобранске инсталације.

6.1.9. Неправилан положај тела

- обезбеђивање ергономских столица,
- прилагођавање радних места ергономији,
- омогућавање промене радних места са сталним седењем, са другим радним местима у оквиру ЈПМ,
- омогућавање повремених пауза,
- обезбеђивање мушке радне снаге за послове рада са тежим и већим попиљкама,
- увођење рекреације и здравствене рехабилитације запослених.

6.1.10. Недовољна осветљеност

- постављање што више отвора који обезбеђују дневну светлост,
- забрана постављања предмета који затварају отворе за пролаз дневне светлости,
- обезбеђивање вештачког осветљења са потребним бројем светиљки,
- редовно одржавање и благовремена замена неисправних светиљки и
- обезбеђивање мерења осветљености.

6.1.11. Утицај микроклиме

- обезбеђивање адекватног загревања просторија,
- климатизација просторија,
- вентилација просторија потребним са бројем измена ваздуха и
- обезбеђивање мерења микроклиматских услова.

6.1.12. Рад на рачунару и терминалу

- обезбеђивање савремених уређаја са минималним зрачењем (LCD екрани),
- постављање заштитних екрана на постојеће мониторе,
- омогућавање повремених пауза,
- увођење рекреације и здравствене рехабилитације запослених и
- упућивање запослених на преглед вида и циљани офталмолошки преглед.

6.1.13. Стрес

- растерећење појединаца увођењем довољног броја извршилаца,
- увођење система техничке заштите или физичког обезбеђивања ЈПМ,
- повремени обилазак ЈПМ од стране полиције, нарочито у дане исплате пензија,
- увођење рекреације и здравствене рехабилитације запослених и
- смањење времена задржавања већих количина готовог новца у благајни (изнад благајничког максимума).

7. Закључак

Специјалистички рада, под насловом Идентификација и процена ризика на радном месту у радној организацији - Акт о процени ризика за радно место Управник поште састоји се из теоријског и практичног дела.

Теоретски део, поред увода садржи опис организовања послова безбедности и здравља на раду, законску регулативу која представља основ за спровођење поступка процене ризика као и сам план спровођења израде акта о процени ризика.

У другом, практичном делу, извршена је процена ризика на радном месту Управник поште. Идентификоване су опасности и штетности којима је изложен запослени на наведеном радном месту. Описана је методологија која је коришћена током спровођење процене ризика као и преглед датих мере за отклањање и контролу ризика на радном месту.

Радно место управник поште, није радно место са повећаним ризиком, уколико се примене предвиђене мере за смањења ризика. Запосленима треба обезбедити редовно мерење микро-климатских услова и осветљења у радној просторији као и периодични преглед вида. Уређаје, инсталацију и опрему треба редовно одржавати, и у ту сврху ангажовати овлашћене и стручне организације и лица.

Литература

- Brauer, L.R. (2006). *Safety and Health for Engineers*, Wiley-interscience, New Jersey, USA, 654-655.
- Bakrač, S. (2017). *Procena rizika po čovekovo zdravlje - stanje i perspektiva u Republici Srbiji*, Vojno delo, vol.69,br.1, str.121-126.
- Директива ЕУ бр. 89/391/ЕЕЦ о увођењу мера за подстицање побољшања безбедности и здравља радника на раду, (1989).
- EN ISO 14121-1:2007, *Safety of machinery – Risk assessment, Part 1: Principles*.
- Закон о безбедности и здрављу на раду ("Службени гласник РС", бр. 101/2005, 91/2015 и 113/2017 - др. закон).
- Закон о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – одлука УС, 113/2017 и 95/2018- аутентично тумачење).
- Закон о здравственој заштити ("Службени гласник РС", бр. 25/2019).
- Закон о здравственом осигурању ("Службени гласник РС", бр. 25/2019).
- Закон о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр. 34/2003, 64/2004 – одлука УСРС, 84/2004 – др. закон, 85/2005, 101/2005 – др. закон, 63/2006 – одлука УСРС, 5/2009, 107/2009, 101/2010, 93/2012, 62/2013, 108/2013, 75/2014, 142/2014,73/2018, 46/2019 – одлука УС и 86/2019).
- Janković, Ž. (2004). *Elementi za procenu rizika u sistemu Čovek - sredstvo rada*, Niš: Fakultet ZNR.
- Kleut, N.(2009). *O određivanju rizika, Zaštita u praksi*, Beograd, str. 15-23.

Ана Поповић
**ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПРОЦЕНА РИЗИКА НА РАДНОМ МЕСТУ У РАДНОЈ
ОРГАНИЗАЦИЈИ-АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА ЗА РАДНО МЕСТО УПРАВНИК
ПОШТЕ**
- Специјалистички рад -

- Конвенција МОР бр. 161 о службама медицине рада ("Службени лист СФРЈ" - Међународни уговори бр. 14/89).*
- Nikolić, B. (2010). *Procene rizika na radnom mestu i u radnoj okolini*, Tempus 157871 seminar 1, Visoka tehnička škola strukovnih studija u Novom Sadu, Velika Plana, str. 77 -119.
- Novaković, Z. (2007). *Primena metoda ekspertskeg ocenjivanja pri oceni profesionalnog rizika*, Vojnotehnički glasnik, vol. 55, br. 3, str. 275-286.
- Правилник о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини ("Службени гласник РС", бр. 72/2006, 84/2006-испр., 30/2010 и 102/2015).*
- Popov, S., Bender M., and Tucakov J. (2014). *Predlog arhitekture distribuirane mobilne aplikacije za procenu rizika*, Међународна научна конференција Sinteza, doi:10.15308/sinteza-2014-668-672.
- Резолуција Савета ЕУ бр. 88/C28/01 о безбедности, хигијени и здрављу на раду од (1987).*
- Ristić, D., Stanković M., Savić S. (2008). *Matrice za procenu rizika*, 11th International Conference Dependability and Quality Management, ICDQM-2008, Zbornik radova, Istraživački centar DQM, Beograd, str. 580-587.
- Стандард SRPS ISO 45001:2018, Систем менаџмента безбедношћу и здрављем на раду – Захтеви са упутством за коришћење.*
- Смернице за процену ризика ЕУ (1996).*

ИЗЈАВА О АКАДЕМСКОЈ ЧЕСТИТОСТИ

Изјављујем да сам у приложеном раду поштовао/ла сва правила о академској честитости.

Овај писани рад резултат је искључиво мог личног рада, темељи се на мојим истражиањима и ослања се на наведену литературу.

У Београду, дана _____ године.

Потпис студента:
